

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

A határozat száma: Pfv.I.21.694/2017/7.
A tanács tagjai: . Varga Edit a tanács elnöke
 . Böröcz Ibolya előadó bíró
 . Harter Mária bíró
A felperes: felperes neve
 (felperes címe)
A felperes képviselője: Erős Petra Ügyvédi Iroda
 ügyintéző: Dr. Erős Petra ügyvéd
 (1132 Budapest, Victor Hugo utca 2. III/26.)
Az alperes: alperes
 (alperes címe)
Az alperes képviselője: Lendvai és Szőnyi Ügyvédi Iroda
 ügyintéző: Dr. Lendvai András ügyvéd
 (1025 Budapest, Pusztaszeri út 33/a.)
A per tárgya: végrehajtás megszüntetése
A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:
 a felperes
A másodfokú bíróság és a jogerős határozat száma:
 ővárosi Törvényszék
 73.Pf.638.056/2016/10.
Az elsőfokú bíróság és határozatának száma:
 XX., XXI. és XXIII. Kerületi Bíróság
 17.P.20.560/2016/13-I.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 250.000 (kétszázötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 3.500.000 (hárommillió-ötszázezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes, valamint az alperes jogelődje 2009. július 29. napján közokiratba foglaltan önálló zálogjoggal biztosított deviza alapú kölcsönszerződést kötöttek. A szerződés I.1.1. pontjában az alperes jogelődje vállalta, hogy a felperes részére 305.913 CHF összegű, CHF devizanemben nyilvántartott kölcsönt nyújt. A felperes tudomásul vette, hogy az alperes jogelődje a kölcsön összegéből legfeljebb 50.075.000 forintnak, a folyósítás napjára jegyzett deviza vételi árfolyamán átszámított deviza összeget folyósít (folyósítási limit). A kölcsönt a bank a szerződés I.1.2. pontja szerint valamennyi folyósítási feltétel maradéktalan teljesülését és igazolását követő 5 munkanapon belül vállalta utalni akként, hogy a folyósítás napjára az általa jegyzett deviza vételi árfolyamon forintra átváltja. Az alperes jogelődje a folyósítás napjáról és az első esedékességi napról írásban vállalta a felperest értesíteni azzal, hogy ez az értesítő tartalmazza a fizetendő induló havi törlesztő részlet deviza összegét is, amely értesítő a szerződés elválaszthatatlan részét képezi. A felek a szerződés I.4.6. pontjában elfogadták, hogy a kölcsön és járulékai mindenkor összegének megállapítására, folyósításának időpontja és a szerződés alapján fennálló tartozás mindenkor összegének igazolása szempontjából az alperes üzleti könyvei, nyilvántartásai az irányadóak, az azokban foglaltakat kell mértékadónak és hitelesnek tekinteni, így alávetették magukat a fennálló kölcsön és járuléktartozás mértékének megállapítása tekintetében az alperes nyilvántartásai és üzleti könyvei tartalmának és azt magukra nézve kötelezőnek ismerték el.
- [2] A felperes számára fizetési könnyítést biztosító szerződésmódosítást írtak alá közjegyzői okiratba foglaltan a felek 2011. január 11. napján.
- [3] A felperes nem teljesítése miatt az alperes a kölcsönszerződést 2012. szeptember 11. napján közokiratba foglaltan felmondta, kérelme alapján a végrehajtási záradék kibocsátására 2013. június 10. napján került sor. A felperessel szemben a végrehajtási eljárás folyamatban van.

A felperes keresete, az alperes védekezése

- [4] A felperes a Pp. 369.§ a) pontjára alapított keresetében az ellene indult végrehajtás megszüntetését kérte. Hivatkozott arra, hogy a szerződés a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996.évi CXII.tv. (rHpt.) 213.§ (1) bekezdés a) pontjába ütközik, mert nem tartalmazza a szerződés tárgyát, ezért az érvénytelen. A szerződés rendelkezései szerint a kölcsön legfeljebb 50.075.000 forint erejéig kerül folyósításra. A szerződéskötés kori folyósítási árfolyamot figyelembe véve megállapítható, hogy a szerződésben szereplő 305.913 CHF összeg nem a kölcsön összege, hanem a

folyósítás csupán ebből az összegből történik a szerződés szerint a forintban meghatározott maximális mértékig. Azzal érvelt, hogy a szerződés I.4.6. pontja, mely szerint a fennálló tartozás mértékét az alperes állapítja meg és a felek elszámolására a kimutatása az irányadó, a 18/1999. (II.5.) Korm. rendelet 1.§ (1) bekezdés a), b), j) pontjára figyelemmel tisztességtelen. A szerződésben e rendelkezése nélkül kizárólagosan a felmondás megtörténtéről lehetett volna ténytanúsítványt kiállítani, amely viszont a végrehajtás elrendeléséhez nem elegendő. Az érvénytelen szerződési feltételen alapuló végrehajtás jogellenes.

- [5] Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Álláspontja szerint érvényes és tisztességtelen szerződési feltételt nem tartalmazó szerződést kötött a jogelődje a felperessel.

Az első- és a másodfokú ítélet

- [6] Az elsőfokú bíróság ítéletével elutasította a keresetet, a felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság pedig indokolásbeli eltéréssel az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [7] Az ítéletek indokolása szerint a szerződés tárgya meghatározása az 1/2016. PJE jogegységi határozatban foglaltaknak megfelelt. A szerződés tartalmazza a kölcsön nyilvántartásának devizanemét. A szerződés szerint a kölcsön devizaösszegéből legfeljebb 50.075.000 forint devizaösszeg kerül folyósításra a folyósítás napján érvényes deviza vételi árfolyam alapján. Ebből megállapítható, hogy a kölcsön összege a folyósítás napján érvényes deviza vételi árfolyammal számított 50.000.000 forintnak megfelelő CHF összeg volt. A kölcsön tárgyát nem a folyósítási értesítő, hanem maga a szerződés tartalmazza kiszámítható módon. A másodfokú bíróság eltérő álláspontja szerint a kialakult joggyakorlat elfogadja, hogy a jogviszony lényeges tartalmi elemeit fizikailag egymástól elkülönülő okiratok tartalmazzák, amely jelen esetben a kölcsönszerződés és a folyósítási értesítő. Az elsőfokú bíróság a ténytanúsítvány körében megállapította, hogy a szerződéses rendelkezés alapja a pénzügyi jogszabály alapján terhelő kötelezettség. A pénzügyi jogszabály mind a régi, mind az új Hpt. szerint rendszeres kimutatást köteles a felperes részére küldeni. Jogszabály alapján terhelő kötelezettség szerződéses rendelkezésbe történő iktatása tisztességtelennek nem minősülhet. A felperesnek jogában áll a felmondás érvényességét vitatni, illetve panaszt benyújtani. Ebből következően nem jogosítja fel a szerződési feltétel az alperest annak megállapítására, hogy a felperes teljesítése szerződésszerű-e és a bizonyítási terhet sem változtatja meg. A másodfokú bíróság megállapította ugyanakkor, hogy az adott szerződéses kikötés a 18/1999. (II.5.) Korm. rendelet 1.§ j) pontja alapján tisztességtelen, mert a bizonyítási terhet a

fogyasztó hátrányára változtatja meg. A részleges érvénytelenség következménye a kikötés mellőzése, amely nem ad alapot a végrehajtás megszüntetésére. A végrehajtási záradékolás alapja a Vht. 23/C.§ (1) bekezdése szerint a kötelezettségvállalást tartalmazó közjegyzői okirat, a kölcsönszerződés.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására és a felülvizsgálati költsége megtérítésére irányult. Fenntartotta azt az álláspontját, hogy a rHpt.213.§ (1) bekezdés a) és e) pontjának sérelme nem merül fel, mert a szerződés tartalmazza a kölcsönösszeg és a részlet összegének meghatározását, számítási módját. A kölcsönösszeg nyilvántartására vonatkozó I.4.6. pontjának vizsgálata során az Európai Unió Bírósága által kialakított tisztességtelenségi tesztet elvégezve megállapítható, hogy a sérelmezett kikötés a felek közötti egyensúlyt nem bontja meg. A Vht. 23/C.§ szerinti záradékolás során a közjegyző a kölcsönszerződést látja el végrehajtási záradékkal, nem pedig a felmondó nyilatkozat kézbesítését igazoló ténytanúsítványt.

A felülvizsgálati kérelem

- [8] A jogerős ítélet ellen - hatályon kívül helyezése, az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatása, a keresetének helyt adó határozat meghozatala iránt - a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet.

- [9] Fenntartotta azt az álláspontját, hogy a szerződés tárgyát a felek nem határozták meg, mert a szerződés szerint a kölcsön legfeljebb 50.075.000 forint erejéig kerül folyósításra, míg a szerződésben helyet kapott egy 305.913 CHF összeg is. Az alperes jogelődje által küldött egyoldalú nyilatkozat - folyósítási értesítő - a szerződés részének nem tekinthető.

- [10] Álláspontja szerint a másodfokú bíróság helyesen mondta ki, hogy a szerződés I.4.6. pontja tisztességtelen, mert az a 18/1999. (II.5.) Korm. rendelet 1.§ j) pontjába ütközik, ugyanakkor tévesen állapította meg, hogy ezen ténynek az érdemi döntés tekintetében nincs jelentősége. Az I.4.6. pontot részleges érvénytelensége miatt mellőzni kell, A Vht. 23/C.§ (1) bekezdése szerint pedig a végrehajtási záradék kiállításához szükséges a kötelezettség tárgyának, összegének és jogcímének a meghatározása, mely ezen szerződéses pont hiányában nem lehetséges.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [11] A felülvizsgálati kérelem nem alapos. A Pp. 270.§ (2) bekezdésében és a 275.§ (3) bekezdésében foglaltak együttes értelmezéséből következően az eredményes felülvizsgálatot anyagi jogi vagy eljárásjogi jogszabálysértés egyaránt megalapozhatja; utóbbi azonban csak akkor, ha annak az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása volt.

- [12] A perbeli kölcsönszerződés megfelel a rHpt. 213.§ (1) bekezdés a) pontjában előírt tartalmi követelményeknek, az eljáró bíróságok helyesen alkalmazták a 6/2013. és az 1/2016. PJE jogegységi határozatokban foglaltakat. A felperes állítása szerint azért meghatározatlan a szerződés tárgya, mert mind a HUF, mind a CHF összeg limit, az alperes jogelődje által a folyósítást követően küldött értesítő pedig egyoldalú nyilatkozat. A Kúria rámutat: valóban limitként meghatározott mindkét devizanemben az összeg, ez azonban nem eredményezi a szerződés érvénytelenségét: abból, hogy a szerződés megkötésének és a folyósításának az időpontja elválik egymástól, szükségképpen következik a közölt összeg tájékoztató jellege a két deviza egymáshoz viszonyított árfolyama változásának miatt.
- [13] Az 1/2016. PJE jogegységi határozat pedig a rHpt. 213.§ (1) bekezdés a) és e) pontjaira vonatkozóan összefoglalását adta a Kúria 6/2013. PJE jogegységi határozat kapcsán kialakult gyakorlatának, az adott szempontok a jelen felülvizsgálati kérelem elbírálása során is követendőek. A 6/2013. PJE jogegységi határozat a III.2. a) pontjának megfelelően nem szükséges, hogy a kölcsönadott, folyósított összeg, illetve az egyes törlesztések összege tételesen szerepeljen a szerződésben, hanem az is elegendő, ha mindezek kiszámítható módon vannak meghatározva a szerződésben. Amennyiben a szerződés rendelkezései alapján a kölcsönadott devizaösszeg, a folyósított forintösszeg, illetve a visszafizetendő meghatározott törlesztő részletek egyértelműen kiszámíthatóak, a deviza alapú kölcsönszerződés nem ütközik a régi Ptk. 523.§ (1) bekezdésébe. A szerződő felek abban állapodtak meg a I.1.1. pontban, hogy az alperes jogelődje legfeljebb 50.075.000 forintnak megfelelő, a folyósítás napjára jegyzett deviza árfolyamon átszámított devizaösszeget folyósít. Az, hogy az alperes mikor folyósít, a felperestől függött, a szerződéskötés napján nem lehetett előre látni, hogy a felperes mikor teljesíti a folyósítási feltételeket, így azt sem lehetett rögzíteni, hogy a folyósítás napján mennyi lesz az alperes által alkalmazott deviza vételi árfolyam. Az a meghatározási mód, amelynek értelmében a folyósítási feltételek teljesítését követően a folyósítás napján érvényes, az alperes által alkalmazott deviza vételi árfolyamon rögzül a kölcsön összegének CHF-ben való megállapítása, megfelelt a szerződés tárgya meghatározásának. A folyósítás időpontját valóban nem tartalmazza a szerződés. Az I.1.2. pont azonban folyósítási feltételekre utal, amely eszerint az alperes valamennyi folyósítási feltétel maradéktalan teljesítését és igazolását követő 5 munkanapon belül folyósít, azaz a folyósítási feltételek teljesítése a felperestől függött. Figyelemmel arra, hogy a kölcsönösszeg kiszámításának módját és az ahhoz szükséges adatokat a szerződés tartalmazza, a folyósítási időpont „beállítása” a felperestől függő hatályossági, nem pedig a szerződés érvénytelenségét eredményező kérdés.

- [14] A Kúria a másodfokú bíróság által megállapítottakat az 1/2016. PJE jogegységi határozatra figyelemmel a következők szerint pontosítja: az alperes által a szerződést követően közölt folyósítási értesítő a szerződés érvényessége, a kölcsön tárgya meghatározottsága szempontjából jelentőséggel nem bír, az tájékoztató jellegű, a felperes teljesítését könnyíti meg.
- [15] A másodfokú bíróság megállapította a szerződés I.4.6. pontja tisztességtelenségét a 18/1999. Korm. rendelet 1.§ j) pontja alapján. Az alperes csatlakozó fellebbezést nem terjesztett elő, erre nem is volt jogszabályi lehetősége. A másodfokú bíróság megállapítása a Kúriát is köti, függetlenül attól, hogy álláspontja eltér, a hivatkozott kikötést nem tekinti tisztességtelennek, a fogyasztónak ugyanis lehetősége van vitatni az alperes által közölt adatokat, az alperes részére jogszabály által előírt nyilvántartási kötelezettség és az azon alapuló adatközlés segíti a teljesítést, de nem zárja el a fogyasztót attól, hogy az értesítőben foglaltakkal ellentétes álláspontját bizonyítsa.
- [16] A felülvizsgálati kérelemmel támadott második kérdéskörrel, a ténytanúsítvány tisztességtelenségével kapcsolatban mutat rá a Kúria arra, hogy a végrehajtási záradékolás alaki és tartalmi feltételeit a Vht. 23/C. §-a határozza meg. A felülvizsgálati kérelemben hivatkozottakkal ellentétben nem a kölcsönszerződés I.4.6. pontján alapul a közvetlen végrehajthatóság, a végrehajtási záradék kiállításához szükséges kötelezettség tárgyát, összegét és jogcímét a közokiratba foglalt kölcsönszerződés tartalmazza. A ténytanúsítvány valóban szükséges a közvetlen végrehajthatóság elrendeléséhez, azonban kizárólag a kötelezettség lejárttá tételét tanúsítja közjegyzői okiratba foglaltan.
- [17] A végrehajtási záradékolás, mint a közvetlen végrehajthatóság intézménye nem alkotmányellenes és nem sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot sem. Helyesen utalt a másodfokú bíróság az Európai Unió Bíróságának C-32/14. számú ítéletére, amelynek megállapítása szerint a 93/13. EKG irányelvet nem sérti az ilyen tartalmú nemzeti szabályozás. Az irányadó bírósági gyakorlatot az 1/2018. számú gazdasági elvi határozat foglalta össze, rámutatva, hogy a közjegyzőnek nem feladata sem a szerződés, sem a felmondás tartalmi vizsgálata.
- [18] A felülvizsgálati kérelem utalást tartalmaz az rHpt. 213.§ (1) bekezdés e) pontjának sérelmére, e körben azonban indokolást nem adott elő a felperes. Rámutat a Kúria, hogy a fellebbezési eljárásnak e kérdés tárgya nem volt, ezért a felülvizsgálati eljárásban sem vizsgálható a Pp. 270.§ (2) bekezdésére figyelemmel.

- [19] A kifejtettekre figyelemmel a jogerős ítélet nem jogszabálysértő, ezért azt a Kúria a Pp. 275.§ (3) bekezdése alapján - indokolásbeli kiegészítéssel - hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [20] A felperes felülvizsgálati kérelme nem volt eredményes, ezért a felülvizsgálati eljárásban a Pp. 270.§ (1) bekezdésén keresztül érvényesülő Pp. 78.§ (1) bekezdése értelmében köteles megfizetni az alperes jogi képviselőjével a felülvizsgálati eljárásban felmerült, a 32/2003. (VIII.22.) IM. rendelet 3.§ (2), (5) és (6) bekezdésében foglaltak szerint a 4/A.§ értelmében az általános forgalmi adóra is figyelemmel meghatározott, a tényleges tevékenységgel arányos ügyvédi munkadíjból álló felülvizsgálati eljárási költséget. A felülvizsgálati eljárás le nem rótt illetékét a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13.§ (1) bekezdése, valamint a 14.§-a alapján az állam viseli.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2018. május 3.

Dr. Varga Edit s.k. a tanács elnöke, dr. Böröcz Ibolya s.k. előadó bíró, dr. Harter Mária s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

BB

bíróági ügyintéző